

Fizetési kedvezmények gazdálkodó szervezeteknek 2023

Ebben az információs füzetben a gazdálkodó szervezeteknek – egyéni vállalkozóknak, jogi személyeknek, egyéb gazdálkodó szervezeteknek – engedélyezhető fizetési kedvezményekről olvashat. A gazdálkodók például adójukra, pótlékaikra, bírságaikra kérhetnek halasztást, részletfizetést, mérséklést, illetve elengedést, összefoglaló néven fizetési kedvezményt.

1. Ki kaphat fizetési kedvezményt?

Azok az adózók kaphatnak fizetési kedvezményt, akik fizetési kötelezettségeiket – NAV által nyilvántartott adók, járulékok, pótlékok, bírságok és egyéb tartozások – valamilyen méltányolható gazdasági vagy személyes okból határidőre nem tudják teljesíteni.¹

Fizetési kedvezményt – végrehajtható okiraton alapuló – **fizetési kötelezettség**

- **halasztására,**
- **részletfizetésére,**
- **mérséklésére illetve elengedésére,**

lehet kérni. A fizetési kedvezmények elbírálásakor annak van jelentősége, hogy a konkrét esetben a méltányosság gyakorlásának törvényi feltételei fennállnak-e vagy sem.

A fizetési kedvezmény iránti kérelmet az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezetek a **FAG01**, az egyéni vállalkozók pedig a **FAM01** űrlapon nyújthatják be a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz (NAV).

Az űrlapok az alábbi útvonalon érhetők el:

<https://nav.gov.hu/nyomtatvanyok/letoltesek/nyomtatvanykitolto-programok-kereso>

2. Hová kell a fizetési kedvezményi kérelmet benyújtani?

A fizetési kedvezményi kérelmeket

- elsőfokon a NAV vármegyei (fővárosi) adó- és vámigazgatóságainak (a továbbiakban: vármegyei igazgatóságok) fizetési kedvezmények (fő)osztályai,
- másodfokon a NAV Fellebbviteli Igazgatóságának hatósági főosztályai

bírálják el.

¹ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL törvény (Art.) és az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.) alapján.

A Kiemelt Adó- és Vámigazgatóság (KAVIG) hatáskörébe tartozó adózók fizetési kedvezményeit a KAVIG bírálja el.²

A NAV kizárólag az adózó kérelme alapján engedélyezhet fizetési kedvezményt!

A kérelmet az illetékes vármegyei adó- és vámigazgatóság Fizetési Kedvezmények Osztályára kell benyújtani.

Az illetékességet

- gazdálkodó szervezetnél a székhelye, ennek hiányában telephelye,
- egyéni vállalkozónál a székhelye, ennek hiányában telephelye

határozza meg.

Kivétel ez alól:

- a szabálysértési bírság, amit a vármegyei adó- és vámigazgatóságok rendészeti szakterülete
- a pénzmosás elleni bírság, amit a NAV Központi Irányítása Pénzmosás Elleni Információs Irodája

bírál el.

3. Ki nyújthatja be fizetési kedvezményi kérelmet?

A kérelmet:³

- az adózó,
- az adó megfizetésére kötelezett személy,
- a felszámoló és a végelszámoló,
- az adózási ügyvivő, valamint
- a pénzügyi képviselő és
- a bizalmi vagyongazdálkodó nyújthatja be a NAV-hoz.

A nyomtatványt az adózó képviselője is benyújthatja.

4. Hogyan lehet a kérelmet benyújtani?

A kérelmet **elektronikusan és papíralapon is** be lehet nyújtani a NAV-hoz.

² 485/2015. (XII.29.) Kormányrendelet 57-81. §.

³ Art. 59. § (1) és (3) bekezdései, a 60. § (1) bekezdése, Air. 12. §-a, 14-18. §-ai, 19. §-a, 20. §-a, 21. §-a.

Az **elektronikus ügyintézéshez** ügyfélkapu-hozzáférésre van szükség, a benyújtás részletei a következő elérési útvonalon találhatóak: www.nav.gov.hu → „Nyomtatványok” → „Nyomtatványok ÁNYK-hoz” → „Nyomtatványkereső (ÁNYK)”.

Az elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett adózók papíron is benyújthatják a kérelmet.

A **papíralapú kérelem** beadásához szükséges nyomtatványok a NAV honlapján (www.nav.gov.hu) a „Nyomtatványok” → „Letöltések-egyéb” → „Adatlapok, igazolások, meghatalmazásminták” → „Adatlapok fizetési könnyítésre és/vagy mérséklésre irányuló kérelmek elbírálásához” menüpontban találhatóak.

A kitöltött kérelmet kinyomtatva **postán, illetve személyesen** az ügyfélszolgálatokon leadva lehet eljuttatni a NAV -hoz.

Az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett adózónak az eljárásban a kérelmét és minden beadványát, nyilatkozatát elektronikusan kell benyújtania.

A NAV elektronikusan tart kapcsolatot azzal az adózóval, aki⁴

- havi adó- és járulékbevallás benyújtására köteles,
- összesítő nyilatkozat benyújtására köteles,
- összesítő jelentés benyújtására köteles, vagy
- elektronikus ügyintézésre köteles.⁵

Ezek az adózók a fizetési kedvezményi eljárásban **kizárólag a NAV űrlapján** terjeszthetik elő

- a kérelmet (FAG01, egyéni vállalkozó: FAM01),
- a kérelem módosítását, visszavonását (FAG01M, FAG01V, egyéni vállalkozó: FAM01M, FAM01V),
- a jogorvoslati kérelmet, annak módosítását, kiegészítését, visszavonását, a fellebbezési jogról történő lemondást, a tényállás tisztázásához szükséges adatokat, nyilatkozatokat, igazolásokat (FAJNY).

Annak az adózónak, **aki nem kötelezett a NAV-val való elektronikus kapcsolattartásra és papíralapon nyújtja be kérelmét,**

- de a Rendelkezési Nyilvántartásban (RNY) elektronikus kapcsolattartásról rendelkezett, vagy

⁴ Air. 36. § (4) bekezdése.

⁵ Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény.

- az RNY-ben nem rendelkezett a kapcsolattartás módjáról, de a NAV előtt ismert, biztonságos kézbesítési elérhetősége (cégkapuja vagy KÜNY-tárhelye) van, akkor a NAV elektronikusan, a cégkapura vagy KÜNY-tárhelyre kézbesíti az iratokat.

Ha pedig valaki – legyen elektronikus kapcsolattartásra kötelezett vagy elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett – **kérelmét elektronikusan nyújtja be, akkor a NAV a szükséges iratokat**

- **elsősorban elektronikusan kézbesíti** az adózónak vagy a kérelmet benyújtó képviselőjének,
- kivéve, ha az adózó elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett, és az RNY-ben nem járult hozzá az elektronikus kapcsolattartáshoz.

5. Van-e költsége a fizetési kedvezményi eljárásnak?

A fizetési kedvezményre irányuló kérelem alapján folytatott **elsőfokú eljárás illetékmentes.**⁶

6. Milyen esetekben lehet a tartozás mérséklését, elengedését kérni?

A fizetési kötelezettség mérséklése vagy elengedése **csak tényleges tartozásra** engedélyezhető. Ez azt jelenti, hogy a már – átvezetéssel, visszatartással vagy befizetéssel – rendezett fizetési kötelezettséget nem lehet mérsékelni vagy elengedni.

Adó (tőketartozás) csak magánszemélynél mérsékelhető, vagy engedhető el, de ekkor sincs lehetőség a kifizető által természetes személytől levont adó- és járuléktartozás mérséklésére vagy elengedésére.

Jogi személy és egyéb gazdálkodó szervezet esetében a pótlék- és bírságtartozás kivételes méltánylást érdemlő körülmény esetén, különösen akkor mérsékelhető, vagy engedhető el, **ha e tartozások megfizetése az adózó gazdálkodását ellehetetlenítené.**⁷ A gazdálkodás ellehetetlenülése komplex vizsgálatot igényel, mivel ennek törvény szerinti következménye a tevékenység megszüntetése, gazdálkodó szervezeteknél a felszámolás.

A mérséklés nem a felszámolási eljárás elodázására szolgál, csak ott indokolt tehát alkalmazni, ahol a tartozás mérséklésével a racionális gazdálkodás még helyreállítható vagy elősegíthető. Következésképpen, **ha a gazdálkodási tevékenység már ellehetetlenült, nincs helye a méltányosság gyakorlásának.**

⁶ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.).

⁷ Art. 201.§ (3) bekezdése.

Jogi személy és egyéb szervezet, vagy gazdálkodó tevékenységet folytató természetes személy pótlék- és bírságtartozása **mérséklését, elengedését a NAV az adótartozás egy részének vagy egészének megfizetéséhez kötheti.**

Az egyéni vállalkozó kérelmét az abban hivatkozott indokokra figyelemmel bírálja el a NAV. Ilyen indok lehet **a megélhetés súlyos veszélyeztetettsége,⁸ illetve a gazdálkodási tevékenység ellehetetlenülése.** Ez utóbbi indok alapján az egyéni vállalkozó adózónál is kizárólag a pótlék- és bírságtartozás mérséklésére vagy elengedésére van lehetőség.

7. Az automatikus fizetési könnyítés szabályai

A megbízható adózó elektronikusan előterjesztett kérelmére

- a felróhatóság és a fizetési nehézség fennállásának, illetve átmeneti jellegének vizsgálata nélkül,
- az Art. hatálya alá tartozó adónemeken fennálló **nettó módon számított legfeljebb 3millió forint** összegű adótartozásra,
- a kifizető által magánszemélytől levont adó- és járulékkötelezettségek kivételével,
- évente egy alkalommal,
- legfeljebb 12 havi

pótlékmentes fizetési könnyítést: fizetési halasztást vagy részletfizetést engedélyezhet a NAV.⁹ Ez az úgynevezett automatikus fizetési könnyítés.

A kérelem kizárólag elektronikusan terjeszthető elő a NAV honlapjáról (www.nav.gov.hu) letölthető űrlapon (FAG01) vagy az Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazás használatával az AUTRESZ űrlapon.

Érvényét veszíti az automatikus fizetési könnyítés, ha az adózó a részletfizetést vagy a fizetési halasztást nem teljesíti. Ekkor a még fennálló tartozást késedelmi pótlék felszámítása mellett egy összegben kell megfizetni.

8. A részletfizetés, fizetési halasztás szabályai

Az adózó kérelmére részletfizetést, fizetési halasztást (együtt: fizetési könnyítést) engedélyezhet a NAV a nyilvántartásában szereplő adóra.¹⁰

⁸ Art. 201.§ (1) bekezdése.

⁹ Art. 156.§.

¹⁰ Art. 198.§.

Nem engedélyezhető fizetési könnyítés

- a magánszemélyek jövedelemadójának előlegére és a levont jövedelemadóra,
- a kifizető által a magánszemélytől levont járulékokra és
- a beszedett adóra.

A következő feltételek együttes megléte esetén engedélyezhető a fizetési könnyítés az egyéb adókra:

- az adósnak fizetési nehézsége áll fenn, és emiatt a tartozásait azonnal vagy egy összegben megfizetni nem képes,
- a fizetési nehézség kialakulása a kérelmezőnek nem róható fel, vagy annak elkerülése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható,
- a fizetési nehézség átmeneti jellegű, tehát valószínű, hogy az adótartozást egy későbbi időpontban meg tudja fizetni.

Gazdálkodó szervezet esetében a felróhatóság, illetve annak hiánya

- a fizetési nehézség okainak,
- a kérelmező (illetve vezető tisztségviselői, képviselői) magatartásának, motivációjának,
- és a körülmények konkrét ismerete alapján állapítható meg.

Általában engedélyezhető a fizetési könnyítés

- vis major esetén,
- harmadik személy károkozása esetén,
- illetve ha a kérelmező a követeléseink behajtása érdekében a szükséges intézkedést megtette.

Általában nem teljesíthető a kérelem, ha

- a tartozás pénzügyi fedezete rendelkezésre állt az adótartozás esedékességének időpontjában vagy azt követően, de azt a kérelmező más – nem méltányolható célra, például átlagon felüli jövedelemkiáramlásra, osztalékra, reprezentációra fordította,
- a kérelmező nem tette meg a szükséges intézkedéseket követeléseinek behajtására, kárigényének érvényesítésére,
- a fizetési nehézség más részére ideiglenesen vagy véglegesen átadott pénz, vagy a gazdálkodásból történő egyéb vagyonkivonás következménye.

A fizetési nehézség általában akkor tekinthető **átmeneti jellegűnek**, ha a tartozások és követelések, valamint az éves tervezett eredmény és a vagyoni helyzet egybevetése alapján a fizetési nehézség megszüntetése reálisan várható.

A fizetési halasztás, részletfizetés engedélyezése **nem szolgálhat hitelhelyettesítő pénzeszközként**, továbbá a fizetőképtelenség következményeinek elodázására.

A fizetési könnyítés engedélyezéséhez **a NAV a határozatában különböző feltételeket szabhat**. Ha ezek nem teljesülnek, a kedvezmény megszűnik, és a tartozást a járulékaival együtt, egy összegben meg kell fizetni.

Ilyen feltétel lehet különösen:

- a fizetési könnyítés időtartama alatt esedékessé váló egyéb folyó adófizetési kötelezettség teljesítése,
- a fizetési könnyítés tartama alatt végrehajtható hátralék keletkezésének elkerülése,
- az adótartozás egy részének meghatározott időpontig történő megfizetése,
- megfelelő biztosíték: kezesség, zálog, jelzálog adása.

A fizetési könnyítés engedélyezése tehát nem jogosultság, nem jár automatikusan, csak a törvényben meghatározott feltételek fennállásakor engedélyezheti a NAV.

Így értelemszerűen **nem engedélyezhető** fizetési könnyítés, ha

- az adózó jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján egy összegben is képes volna a tartozások megfizetésére,
- az adózó nem rendelkezik olyan jövedelemmel, illetőleg vagyonnal, amelyből a tartozások későbbi időpontban, vagy részletekben történő megfizetése valószínűsíthető.

Érvényét veszíti a fizetési könnyítés, ha

- az adózó a részletfizetést, fizetési halasztást nem teljesíti,
- az adózó a kikötött feltételnek nem tesz eleget.

Érvényét veszti a könnyítés akkor is, ha a teljesítését biztosító mellékkötelezettségek, biztosítékok, a kezesség, a zálogjog, és a jelzálogjog eredeti funkciójuk betöltésére alkalmatlanná válnak és pótlásukról az adózó a NAV felszólítása ellenére sem gondoskodik.

Ha a fizetési könnyítés érvényét veszíti, a még fennálló tartozást késedelmi pótlékkal együtt, egy összegben kell megfizetni.

9. Mit vizsgál a NAV a fizetési kedvezmény iránti kérelem elbírálásakor?

A fizetési kedvezményi kérelem elbírálásakor a NAV:

- mérlegeli a kérelemben előadott információkat,
- mérlegeli a hivatalból rendelkezésére álló, valamint a külső szervek nyilvántartásaiból elérhető adatokat,
- szükség esetén nyilatkozattételre szólítja fel az adózót,
- és kérheti az adózó által közölt adatok, körülmények okiratokkal történő alátámasztását is.

A NAV ügynként, az egyes adatok alapján dönt arról, hogy szükség van-e hiánypótlásra, illetve nyilatkozattételre. A tényállás tisztázására bekérheti a nyilatkozatok alátámasztásához szükséges okiratokat is, a különösen a mérséklési kérelmek elbírálásakor.

A kérelemnek helyt adó döntést **megalapozhatja pusztán az adózoí nyilatkozat** is, ha

- az adózó valamennyi, az eljárás szempontjából releváns körülményéről nyilatkozik,
- a közölt jövedelmi adatokat a vagyoni körülményei is tükrözik,
- nem merül fel a jövedelemeltitkolás lehetősége, valamint
- az adózó nyilatkozata nem áll ellentmondásban a NAV és a külső szervek nyilvántartásában szereplő adatokkal.

A NAV megszünteti az eljárást, ha az adózó

- a felhívás ellenére nem tesz nyilatkozatot,
- a kért adatokat nem közli,
- a kért okiratokat nem küldi be,

és a kérelem a felhívás teljesítése nélkül nem bírálható el.

A mérsékelni kért tartozásra **célszerű fizetési könnyítést is kérni**, ha az adózó a mérséklési és fizetési könnyítési kérelmét ugyanazon beadványban együttesen terjeszti elő. Ennek hiányában ugyanis a NAV a mérséklési kérelem elutasítása esetén akkor sem engedélyezhet az elutasított összegre mérséklés helyett fizetési könnyítést ebben az eljárásban, ha a többi tartozás megfizetésére egyébként fizetési könnyítést biztosított. A NAV ugyanis a döntésében a kérelemtől nem térhet el, ha az adózó kizárólag a tartozás mérséklését kérte, nem engedélyezhet helyette fizetési könnyítést.

10. Adónak nem minősülő egyéb fizetési kötelezettségekre adható-e fizetési kedvezmény?

A NAV által kezelt, nem az Art. hatálya alá tartozó fizetési kötelezettségek **mérséklésére**, elengedésére, illetve a fizetési könnyítésre a **jogszabályok eltérő** szabályokat, **feltételeket**, **mérlegelési szempontokat állapíthatnak meg**. Így sem mérséklés vagy elengedés, sem a fizetési könnyítés nem engedélyezhető a következő kötelezettségekre:

- bérfőzési szeszdó,
- dohánytermék kiskereskedelmi tevékenységgel összefüggő bírság,
- hulladékgazdálkodással kapcsolatosan jogosulatlanul igénybevett támogatás visszafizetése és a hulladékgazdálkodási bírság,
- külföldi gépjárműadó és külföldi rendszámú járművek adóbírsága.

Közigazgatási eljárásban megállapított kötelezettségek¹¹

Közigazgatási eljárásban a végrehajtást foganatosító szervként – fő szabályként – a NAV-ot nevesíti a jogszabály. 2018. január 1. óta a végrehajtási eljárásban a NAV az általa előírt Ákr.-alapú fizetési kötelezettségekre vonatkozó fizetési kedvezményi kérelmeket – ha végrehajtás alatt állnak – az Art. fentiekben részletezett fizetési kedvezményi szabályai szerint bírálja el.¹²

Az érintett kötelezettségek:

- NAV Vámhatósági tevékenységgel összefüggő bírság, kamat és önellenőrzési pótlék,
- NAV Fémkereskedelmi bírság,
- NAV Dohánytermék kiskereskedelmi tevékenységgel összefüggő bírság,
- NAV Közigazgatási bírság.

A NAV nem alkalmazhatja az Art. és az Air. szabályait ezekre a kötelezettségekre, ha a tartozást még nem vonták végrehajtás alá. Ebben az esetben a NAV az Ákr.-ben foglaltak szerint jár el. Az Ákr. fizetési kedvezményről nem rendelkezik, így ha az ágazati jogszabály ezt kifejezetten nem teszi lehetővé, fizetési kedvezmény a végrehajtás előtti szakaszban nem engedélyezhető.

Vámeljárásban megállapított kötelezettségek¹³

A **Vámtv.** alapján a NAV-nál nyilvántartott **vámokra és egyéb terhekre kizárólag részletfizetés** engedélyezhető. Ennek feltételei hasonlóak az adó tartozásra engedélyezhető fizetési könnyítés feltételeivel.

A vámok és egyéb terhek megfizetésére az adózó kérelme alapján **legfeljebb 12 havi részletfizetést** engedélyezhet a NAV, ha a fizetési nehézség

¹¹ Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.).

¹² Az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (Avt.) 2.§.

¹³ Az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2017. évi CLII. törvény (Vámtv.) 165.§.

- a kérelmezőnek nem róható fel, vagy annak elkerülése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható, továbbá
- átmeneti jellegű, tehát a kötelezettség későbbi megfizetése valószínűsíthető.

Magánszemély kérelmére a részletfizetés akkor is engedélyezhető, ha a kérelmező igazolja, hogy a vámok és egyéb terhek azonnali vagy egy összegű megfizetése jövedelmi, vagyoni és szociális körülményei miatt aránytalanul súlyos terhet jelent.

A részletfizetés engedélyezésének feltétele:

- biztosíték nyújtása, kivéve, ha az az adósnak súlyos gazdasági vagy szociális nehézséget okozna,
- és a részletfizetéssel érintett összegre hitelkamat felszámítása.

Az engedélyezett részletfizetésről a NAV különösen indokolt esetben dönthet úgy is, hogy a kérelmezőt a vámbiztosíték megkövetelése alól és a hitelkamat felszámításától egyaránt mentesíti.

A NAV nem engedélyezhet vámigazgatási bírság megfizetésére részletfizetést, a bírság mérséklésére az Art.-ban foglalt mérséklési szabályok az irányadók¹⁴.

A Vámtv. alapján folytatott fizetési kedvezményi eljárásban szintén az Art. és az Air. eljárási szabályai érvényesülnek.

11. Engedélyezhető-e fizetési kedvezmény a NAV-hoz végrehajtásra átadott tartozásokra?

A NAV rendelkezik hatáskörrel a végrehajtási megkeresésekben kimutatott tartozásokhoz kapcsolódó fizetési kedvezményi kérelmek elbírálására.¹⁵

Idetartoznak az alábbi kötelezettségek:

- az adók módjára behajtandó köztartozások (a továbbiakban: ambk),
- önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott helyi adóval, illetve gépjárműadóval összefüggő tartozások,
- Ákr. alapján átadott fizetési kötelezettségek, a behajtást kérő hatóság részben vagy egészben saját bevételeit képező kötelezettségek, továbbá a külföldön jogalap nélkül felvett állaskeresési ellátások behajtására irányuló tagállami megkeresések kivételével,
- törvényszéki megkeresésen alapuló pénzkövetelések,

¹⁴ Vámtv. 87.§ (4)-(5) bekezdései.

¹⁵ Avt. 2.§.

- a NAV javára bíróság által megállapított fizetési kötelezettségek.

A fizetési kedvezményi kérelmet a NAV-nál kell előterjeszteni. Az Art. szerinti törvényi feltételek fennállása esetén kérelemre mérséklést, részletfizetést, fizetési halasztást egyaránt engedélyezhet a NAV.

Az ambk és az önkormányzati adóhatóság megkeresésében behajtásra átadott **tartozás mérsékléséhez azonban a behajtást kérő szerv előzetes hozzájárulása is szükséges**. Ezt a NAV kéri be az érintett szervtől. A NAV-ot köti a behajtást kérő szerv mérséklésre vonatkozó nyilatkozata. Ha a **behajtást kérő szerv a mérsékléshez nem járul hozzá**, akkor a NAV a mérséklés Art. szerinti törvényi feltételeinek fennállása esetén sem hozhat helyt adó döntést. A behajtást kérő szerv előzetes hozzájárulása esetén a NAV az Art. szerinti törvényi feltételek figyelembe vételével dönt a mérsékléséről.¹⁶

A törvényszéki megkeresésen alapuló pénzkövetelések tartozás mérséklését a jogszabály¹⁷ kizárja.

A bíróság által a NAV javára megállapított fizetési kötelezettségeknél a NAV a végrehajtási eljárás megindítása után benyújtott fizetési kedvezményi kérelmeket elbírálja. Ennek során kérelemre a tartozást is mérsékelheti.¹⁸

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

¹⁶ Avt. 109.§ (1)-(3) bekezdései, 120.§ (1)-(2) bekezdései.

¹⁷ Avt. 125/A. § (3) bekezdés.

¹⁸ Avt. 125/H § (2) bekezdés.